

lembevételét mutatja; egyike ez azon jelenségeknek, amelyeket a szerződéskötési praxis már régen alkalmaz és amelyek innen mennek át a bírói gyakorlatba. Hogy azonban 10 éves tartásnak előre való elhelyezését általános szabályként tekinteni nem lehet, az sem szorul bővebb indoklásra; a tartásra kötelezettek legtöbbje ma nincs abban a helyzetben, hogy vagyoni helyzete megrendülése, sőt vagyoni tönkretétele nélkül ekkora biztosítékot tudjon nyújtani.

A P. IV. 160/1933. számú ítélet általános gyakorlatul hivatkozik arra a jogelvre, hogy a szolgálati viszony megszűnte után 8 év múlva ennek jogellenességét perrel érvényesíteni nem lehet. A *hallgatólagos joglemondásnak* joggyakorlatunkban való térfoglalását nem mindig tudjuk indokoltnak tekinteni, főleg nem a gazdaságilag gyöngébb felek terhére.

A P. IV. 2666/1933. számú döntés érdekes és nézetünk szerint helyes példája a részvénytársasági *kisebbségek jogai* bírói védelmének. A Kúria a jó erkölcsökbe ütközőnek minősítette és megsemmisítette azt a közgyűlési határozatot, mellyel családi részvénytársaságnál két érdekeltiség egyike kis szótöbbséggel a saját kebeléből való ügyvezetőknek a rendes illetményeiken felül a brutto forgalom után számított jutalékot biztosít, tekintet nélkül arra, hogy a részvénytársaság ügymenete utóbb tartósan veszteséges volt.

Szép indokolással fejti ki a P. IV. 652/1933. számú ítélet, mikor ütközik ajándékok nyújtása a Tvt. 1. §-ában szabályozott generális tilalomba. A szokásos kisebb, nem rendszeres, a megengedett reklám által megokolt figyelmességek a versenytörvény által tiltott ajándékozásoknak nem tekinthető, a versenytörvénybe ütközik azonban az, ha az ajándékozás nem rövid időre, alkalmyszerűen, hanem állandóan, rendszeresen, nagyobb értékek nyújtásával, különösen az ajándékozás előzetes hirdetése mellett történik. Ugyanez az ítélet abban hagyandónak mondotta ki a viszonteladók kereskedősegédeinek rendszeres és az árumennyiséghez igazodó jutalmazását, amely az üzleti alkalmazottakat saját személyükben érdekeltté tette és amelynél feltehető, hogy az ekként érdekelt alkalmazott az áru ajánlásánál a versenytársak árucikkeinek rovására fog eljárni.

Dr. Vági József.

Közszerzemény és a végrehajtási törvény 49. §-a.
A végrehajtási törvény 49. §-a a házasfelek együttlaksának tartama alatt a házasfelek közös birlalásában lévő ingóságok lefoglalhatóságára nézve a férj és a feleség ellen

vezetett végrehajtás esetén bizonyos vélelmeket állít fel arra nézve, hogy mi tekinthető a férj és a feleség tulajdonának és így tisztán az a célja, hogy a közös lakásban lévő ingóságok foglalásánál, mikor is első tekintetre nem lehet megállapítani a közös birlalásban lévő ingóságokról, hogy a férj vagy a feleség tulajdonai, a végrehajthatónak és a bírói kiküldöttnek bizonyos tájékozódást adjon. Ennek a tisztán végrehajtási vonatkozású és megdönthető vélelemnek sokszor tévesen úgy a jogirodalomban, mint a bírói gyakorlatban anyagi magánjogi hatályt tulajdonítottak, mintha a végrehajtási törvény 49. §-a a házassági vagyonjognak a különvagyon és közszerzeményre vonatkozó valamelyik anyagi szabályát szövegezte, illetve módosította volna. Ezért szükségesnek tartom, hogy a helyes bírói határozatok idézésével ennek a magyar „praesumptio Muciana”-nak helyes terjedelmét és hatályát megállapítsam.

Mint említettem, ez a szakasz helyes értelme szerint csak a *közös lakásban* és a *közös birtoklásban* lévő *ingóságokra* állít fel a lefoglalhatóság szempontjából vélelmeket, de mikor kimondja, hogy a férj tartozásáért ezek az ingóságok bizonyos, a nő használatára szánt, tárgyak kivételével lefoglalhatók, a szakasz végén hivatkozik a végrehajtási törvény 92. §-ára, mely az igényperrel intézkedik és már maga a szakasz a foglalás alkalmából is megengedi a vélelem megdöntését, mikor kimondja, hogy a nő tartozásáért lefoglalhatók azok az ingóságok is, melyek ugyan nincsenek a nő használatára szánva, ha a végrehajtható által előterjesztett bizonyítékokból *valószínűnek* látszik, hogy a nőnek tulajdonai. Hogy a törvény a valószínűsítést kívánja meg, ez is mutatja, hogy ez csak ideiglenes döntés a foglalási eljárás céljára, mely már a végrehajtási eljárás során igényper útján orvosolható.

Idézem a következő kúriai és táblai határozatokat: „A vélelem, melyet e szakasz a férj tulajdonjoga szempontjából megállapít, nem szükségképeni, nem praesumptio juris et de jure, — tehát ellenbizonyításnak helye van. (K. 88. febr. 8—617.) „Az 1881: LX. t.-c. 49. §-a a végrehajtás mikénti foganatosítását szabályozván, a tulajdon kérdésében zsinórmértékül nem szolgál s annak sérelme esetén igénypernek van helye.” (K. 96. okt. 30. M. 13.325.) „Az 1881: LX. t.-c. 49. §-a nem zárja ki, hogy bármelyik házaspár jogaiban sértve érezvén magát, igényperrel élhessen.” (K. 96. jún. 8. M. 13.324.) „A férj főszerzői minőségével szemben ellenkező bizonyításának van helye.” (93. szept. 19. 8583.)

Fenti határozatok kidomborítják, hogy a szakasz csak

a végrehajtás foganatosítása céljára állít fel megdönthető és igényperrel orvosolható vélelmeket és a tulajdon anyagi jogi kérdésében semmiféle intézkedést nem tartalmaz. Az egyik határozatban előfordul a férj „főszerző”-i minősége, hogy ez e szakasszal kapcsolatban helytelen kifejezés, arra még visszatérünk.

A szakasz köre szűk, egyébként is csak a közös lakásban lévő és a házaspár közös birtalatában lévő ingóságokra vonatkozik, ezért nem vonatkozik a vélelem a nő posztókereskedésében lévő árukra (Bp. T. 44.357/89.) a nő iparüzletének berendezésére (K. 85. szept. 2. 4761.), melyről a döntés egyenesen azt mondja, hogy a nő tulajdonának „vélelmeztetik”. Nem zárja ki a házaspár együttlése, hogy igénylő felperes feleség női öltönyök készítésével önállóan foglalkozzék és ily üzlettel kizárólagos tulajdont szerezzen, (K. 93. márc. 2. 895.) a különváltan élő nő ingóságai a nő tulajdonának vélelmezendők. (Bp. T. 1910. szept. 15. 6548/1910.)

A házassági vagyonjog anyagi szabályait ez a végrehajtás-technikai szakasz nem érinti, tehát a férj, vagy a nő különvagyonát a másik házastárs adósságáért való foglalás alól, mégha a végr. t. 49. §-a alapján történt is, igényperrel mentesítheti. Mivel pedig a közszerzeményi igény a házasság fennállása alatt nem érvényesíthető (K. 41. tüh.), hanem afelett a rendelkezési és kezelési jog azt a házastársat illeti, akinek keresményéből szereztetett (K. 96. szept. 4. I. G. 160., K. 96. szept. 10. I. G. 157., K. P. III. 3998/1926.), a nő a végrehajtási törvény 49. §-a alapján a férj tartozásáért való foglalás alól a saját keresményével szerzett közszerzeményi ingókat (saját szerzésű közszerzemény) is kiigényelheti, ha igazolja nemcsak a vásárlást, hanem azt is, hogy a reáfordított pénz saját keresménye (Bp. T. P. IV. 7518/1915.). Helyesen mondja a Kúria: „Az kétségtelen ugyan, hogy az a vagyon, amelyet felperes feleség és a végrehajtást szenvedő férje házas együttélésük tartama alatt szereztek, közszerzemény. Téves azonban a fellebbezési bíróságnak az a kijelentése, hogy felperes és végrehajtást szenvedő férje között fennálló házasság tartama alatt szerzett vagyon közszerzeményi minőségénél fogva a végrehajtást szenvedő férj, mint családfő tartozásaiért lefoglalható . . . A közszerzeményre nézve a házasság fennállásának ideje alatt a kezelés és rendelkezés joga azt a házastársat illeti, akinek akár külön vagyonából, akár külön keresményéből . . . az származott. Addig tehát míg a házasság fennáll, a feleség, amennyiben a férje ellen vezetett végrehajtás alkalmával olyan közszerzeményi vagyon

vétetett foglalás alá, amelyre a kezelés és rendelkezés joga őt illeti, jogosan követelheti annak a közszerzeményi vagyonnak a foglalás alól való felmentését." (K. 96. szept. 4. l. G. 160.)

A feleség tehát igényperrel élhet azon a címen, hogy a férj tartozásaiért lefoglalt ingóság az ő külön vagyona, vagy az ő vagyonából, keresményéből származó, saját szerzésű közszerzemény. Egyedül az lehet kétséges, hogy élhető-e igényperrel a nő azon a címen, hogy a lefoglalt ingóság közös pénzen szerzett (közös szerzésű) közszerzemény és így ő közös tulajdonos? Mivel a közszerzemény házasság fennállása alatti szabályozásának fő indoka a harmadik jóhiszemű szerződő fél védelme kijátszások és a jogbizonytalanság ellen, nézetem szerint a feleség nem élhet igényperrel, ha a férj tartozásaiért közös szerzésű közszerzeményi ingóságot foglaltak le, mert a *V. T. 49. §-ában foglalt vélelmet csak kizárólagos tulajdonának igazolásával döntheti meg.*

Helytelen tehát a tárgyalt szakasszal kapcsolatban a férj főszerzői minőségéről beszélni, erről e szakasz nem intézkedik. Az anyagi magánjog szerint pedig a férj főszerzőségéről csak akkor beszélhetünk, ha a házastársak között nincs szerzeményi közösség (nemesek, honoratiorok). Nyilván helytelen tehát a Jogi Hírlap perjogi döntvénytárában közölt és ott is az állandó gyakorlattal ellenkezőnek jelzett kúriai határozat, mely kimondja: „A Vht. 49. §-ában említett kivételektől eltekintve (a nő használatára rendelt tárgy stb.) a nő igényperrel nem élhet.” (J. H. IV. 543.)

Helytelen e határozat, mert a Vt. 49. §-a a tulajdon anyagi jogi kérdését nem érinti.

Helyes tehát Dr. Jancsó felfogása, (A magyar házassági vagyonjog 58. old.), mely szerint a nő igényperrel élhet, ha az ingóság különvagyon, vagy saját szerzésű közszerzeménye és Dr. Boda Ernő ellenvetéseit (Házassági vagyonjog 236. old.), nem tartom jogosnak. A Dr. Boda által említett vélelmeket, mely szerint a vagyon közszerzeménynek vélelmeztetik, ha pedig különvagyon jellegű, akkor a férj külön vagyonának vélelmezendő, a Vt. 49. §-a semmi esetre sem tartalmazza. Anyagi magánjogilag a közszerzemény vélelme tényleg áll a különvagyonnal szemben; azonban olyan vélelemről, mely a különvagyonra nézve azt a vélelmet állapítja fel, hogy az a férj külön vagyona, nem tudok. A közszerzeményi vélelemmel szemben annak a félnek, akár a férj, akár a feleség az, kell a különvagyoni jellegét bizonyítani, aki azt az ő különvagyonának állítja.

Ifj. Dr. Szigeti László.